

KAUPUNGINKANSLIA / elinkeino-osasto / maahanmuutto- ja työllisyyspalvelut
(Ilkka Haahtela ja Heikki Vento)
OPETUSVIRASTO / nuoriso- ja aikuiskoulutuslinja
(Liisa Pohjolainen ja Anna Lyra-Katz)

NUORISOTAKUUN SEURANTARAPORTTI

Nuorten yhteiskunta- ja koulutustakuu Helsingissä

3.10.2014

NUORTEN YHTEISKUNTATAKUU

Nuorisotakuu tuli voimaan 1.1.2013. Nuorisotakuu koostuu nuorten yhteiskuntatakuusta, koulutustakuusta sekä nuorten aikuisten osaamishjelmasta. Nuorten yhteiskuntatakuu tarjoaa alle 25-vuotiaille sekä alle 30-vuotiaille vastavalmistuneille koulutus-, työkokeilu-, työpaja- tai työpaikan kolmen kuukauden sisällä työttömäksi ilmoittautumisesta. Työttömäksi ilmoittaudutaan TE-toimistossa, jonka jälkeen nuorelle tulisi tarjota nuorisotakuun mukaisia palveluja. Vastavalmistuneiksi lasketaan ne, joiden viimeisimmän tutkinnon suorittamisesta on alle vuosi.

Helsingin kaupunki ei ole eritellyt omassa työllisyystoiminnassaan alle 30-vuotiaissa vastavalmistuneita, vaan esimerkiksi Respan uravalmennus ja palvelut on suunnattu kaikille alle 30-vuotiaille, joiden työnhaku TE-toimistossa venyy yli kolmeen kuukauteen. Nuorisotyöttömyydessä kausivaihtelut ovat suuria. Nuorten työttömyys on suurimmillaan kesällä opintojensa päättäneiden siirtyessä työmarkkinoille ja se laskee aina syksyisin nuorten työllistyessä tai hakeutuessa koulutukseen.

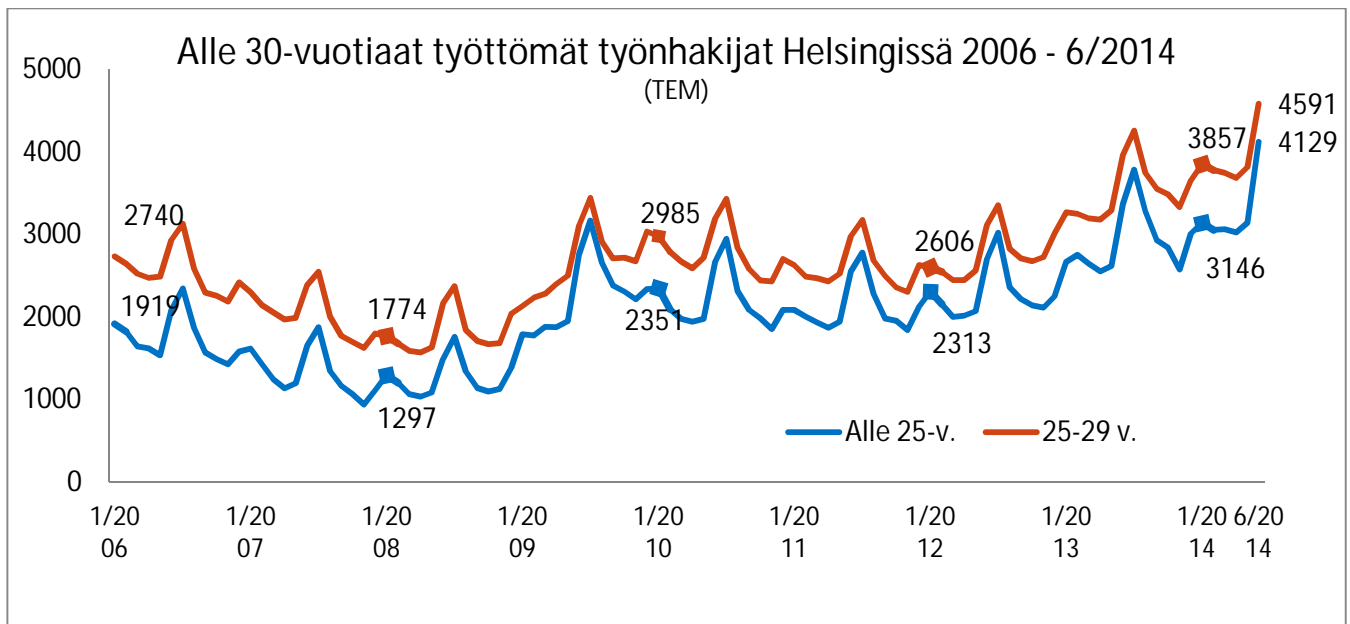
Alle 30-vuotiaiden työttömyystilanne Helsingissä 6/2014

Työttömien määrä: alle 25-v. 4129 ja 25-29-v. 4591

Alle 25-vuotiaiden työttömyysaste: 10,9 %

Virta yli 3 kk: alle 25-v. 35 % ja 25-29-v. 53 %

Alle 30-vuotiaiden työttömyys jatkoi alkuvuodesta kasvuaan vuoden takaisesta. Kesäkuussa 2014 Helsingissä oli TE-toimistossa työttöminä työnhakijoina 8720 alle 30-vuotiasta. Alle 25-vuotiaita heistä oli 4129 ja 25-29-vuotiaita 4591. Vastavalmistuneita 25-29-vuotiaista oli 388. Kesäkuussa 2014 työttömiä alle 30-vuotiaita oli Helsingissä 18,8 % enemmän kuin kesäkuussa 2013. Kesäkuusta 2008, jolloin alle 30-vuotiaiden työttömyys oli kesäkuusta alimmillaan, kesäkuuhun 2014 alle 30-vuotiaiden työttömyys kasvoi 138 %. Lukumääräisesti kasvu alle 30-vuotiaissa työttömissä oli vuodessa 1377 ja kuudessa vuodessa 5060.

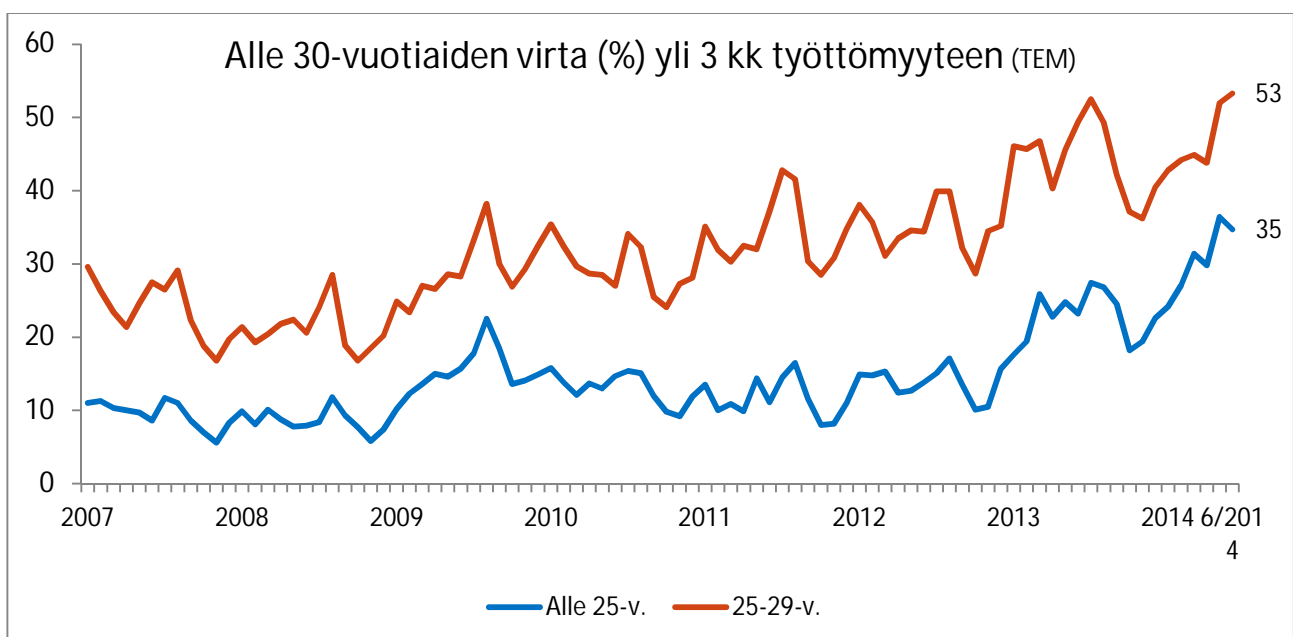

Kesäkuussa 2014 alle 25-vuotiaiden työttömyysaste oli 10,9 % kokonaistyöttömyysasteen ollessa 11,6 %. 25-29-vuotiaiden osalta työttömyysastetta ei ole saatavissa, koska ikäryhmän työvoiman kokoa ei ole arvioitu erikseen. Nuorisotyöttömyyden kausittainen vaihtelu näkyy myös työttömyysasteessa. Esimerkiksi huhtikuussa 2014 alle 25-vuotiaiden työttömyysaste oli Helsingissä 8 %, kun kokonaistyöttömyysaste vastaavasti 10,3 %. Nuorisotyöttömyyden kasvusta ja kausittaisesta vaihtelusta huolimatta alle 25-vuotiaiden työttömyysaste on siis pysynyt Helsingissä matalammalla kuin kaikkien ikäryhmien yhteenlaskettu työttömyysaste.

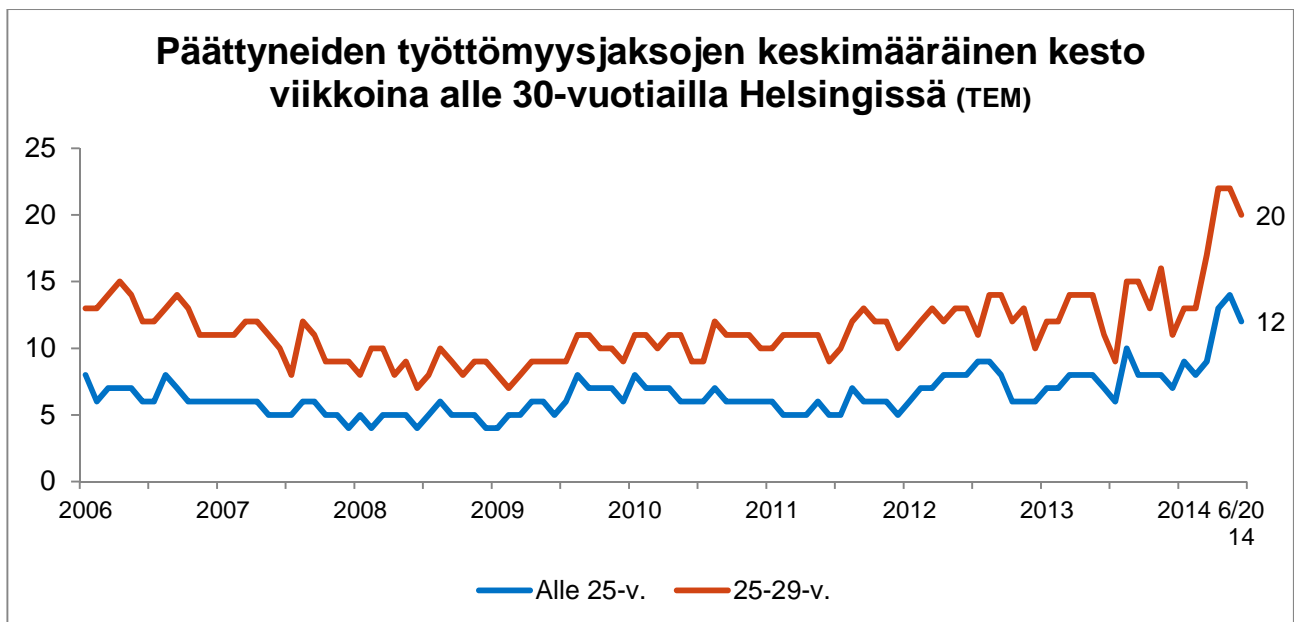
TE-hallinnon tilastoinnista johtuen maahanmuuttajien osuutta työttömissä työnhakijoissa on arvioitava kansalaisuuden perusteella. Kesäkuussa 2014 alle 25-vuotiaista työttömistä työnhakijoista Helsingissä 636 (osuus 15,4 %) ja 25-29-vuotiaista 1162 oli (osuus 25,3 %) ulkomaalaisia. Ulkomaalaisten osuus on pysynyt suhteellisen samana alle 25-vuotiaiden osalta aina vuodesta 2006, mutta 25-29-vuotiaissa osuus on kaksinkertaistunut 12,5 %:sta hieman yli 25 %:iin. Ulkomaankansalaisten osuuden kasvu painottui ajalle ennen vuotta 2012, jonka jälkeen osuus on pysynyt suunnilleen samana. Ulkomaalaisten osuuden kasvu ei ole selitettävissä yhdellä syyllä. Matalasuhdanteen alkaessa he ovat todennäköisesti olleet määräaikaisissa työsuhteissa, joita ei ole jatkettu, ja toisaalta he ovat jääneet rekrytoinneissa työnhakijoiden määrän kasvaessa kotimaankansalaisten taakse.

Alle 30-vuotiaiden työttömien koulutusasteiden suhteet ovat pysyneet viimeisen vuoden lähes samana. Viimeisen viiden vuoden aikana pelkän peruskoulun käyneiden suhteellinen osuus on kuitenkin laskenut alle 25-vuotiaissa keskiasteen koulutuksen käyneiden suhteellisen osuuden kasvaessa. 25-29-vuotiaissa vähentyi suhteellisesti pelkän peruskoulun käyneet, mutta kasvua tapahtui erityisesti tuntemattomien koulutusten suhteellisessa määrässä, joka selittyy ulkomaisilla tutkinnoilla, joita ei Suomessa tunnisteta. Myös koulutettujen nuorten osuus työttömistä kasvoi. Koulutus ei siis suojaa työttömyydeltä niin hyvin kuin aiemmin ja ulkomaalaisten osuuden kasvaessa myös Suomessa tunnustamattomien koulutusten suhteellinen osuus on kasvanut.

Nuorisotakuun lupaus työ-, opiskelu- tai työpajapaikasta kolmessa kuukaudessa työttömäksi ilmoittautumisesta ei ole vähentänyt helsinkiläisnuorten virtaa yli kolmen kuukauden työttömyyteen. Vuonna 2013 ja vuoden 2014 ensimmäisellä puoliskolla virta yli kolmen kuukauden työttömyyteen jopa lisääntyi verrattuna aikaisempiin vuosiin. Kesäkuussa 2014 alle 25-vuotiaiden työttömyysjaksoista 35 % ja 25-29-vuotiaiden työttömyysjaksoista 53 % venyi yli kolmen kuukauden mittaisiksi. Esimerkiksi vielä kesäkuussa 2012 vastaava virta oli alle 25-vuotiailla 14 % ja 25-29-vuotiailla 34 %. Hyvänä voi kuitenkin pitää sitä, että suurin osa alle 25-vuotiaiden työttömyysjaksoista ja noin puolet 25-29-vuotiaiden työttömyysjaksoista oli alle kolmen kuukauden mittaisia.

Vaikka virta yli kolmen kuukauden työttömyyteen on kasvanut vuoden 2013 alusta alkaen, pysyivät nuorten päätyneiden työttömyysjaksojen pituudet suhteellisen lyhyinä. Tämän vuoden alusta alkaen päätyneiden työttömyysjaksojen pituudet ovat kuitenkin kasvaneet huolestuttavasti. Alle 25-vuotiailla päätyneiden työttömyysjaksojen kestot venyivät kaikkina kolmena kuukautena huhti-kesäkuussa yli 12 viikkoon ja 25-29-vuotiailla yli 20 viikkoon. Työttömyyksien venymistä kuvaa se, että alle 25-vuotiailla vuodesta 2006 kesäkuuhun 2014 työttömyyden kesto oli keskimäärin 6,5 viikkoa ja vain yhtenä kuukautena ennen tämän vuoden huhtikuuta päätyneiden työttömyysjaksojen kesto on käynyt 10 viikossa. Vastaavasti vuodesta 2006 vuoden 2014 kesäkuuhun 25-29-vuotiaiden päätyneiden työttömyysjaksojen pituus oli keskimäärin 11,4 viikkoa.

Vaikka päätyneiden työttömyysjaksojen kestot ovat venyneet, ei pitkäaikaistyöttömyys (yli vuoden) ole alle 30-vuotiailla yhtä yleistä kuin vanhemmissa ikäryhmissä. Kesäkuun lopussa 25-29-vuotiaista työttömistä työnhakijoista 9 %:lla ja alle 25-vuotiailla 2 %:lla työttömyys oli kestänyt yhtäjaksoisesti yli vuoden. Samaan aikaan kaikista helsinkiläistyöttömistä 28 % oli ollut yli vuoden työttömänä.

Nuorten yhteiskuntatakuun avulla ei ole pystytty vähentämään nuorten työttömyysjaksojen virtaa yli kolmen kuukauden työttömyyteen suhdannetilanteesta johtuen. Nuorten työttömyysjaksot ovat muita työttömiä lyhyempiä, mutta viime aikoina heikon suhdannetilanteen jatkuessa myös

nuorten työttömyysjaksot ovat pitkittyneet. Huolestuttava ja samalla myös kaikkea työttömyyttä koskeva piirre on, ettei koulutus suojaa työttömyydeltä niin hyvin kuin aiemmin. Ulkomaalaisten suhteellinen osuus on pysynyt viime ajat samana, mutta ennen vuotta 2012 suhteellinen osuus kasvoi etenkin 25-29-vuotiaiden ikäryhmässä. Vaikka nuorten yhteiskuntatakuun mukaista koulutus-, työkokeilu-, työpaja- tai työlupausta ei ole pystytty pitämään, nuorten työllisyystilanne on Helsingissä muita ikäryhmiä parempi. Nuorten työttömyysaste on alhaisempi myös kausivaihtelun huippukuukausina ja pitkäaikaistyöttömyys huomattavasti harvinaisempaa kuin kaikilla työttömillä yhteensä.

Kaupungin työllisyyspalvelut alle 30-vuotiaille 1-6/2014

Nuorten yhteiskuntatakuun toteuttaminen kaupungin palkkatukityössä, oppisopimuksessa ja työkokeilussa on ollut onnistunutta vuonna 2014. Nuorten osuus aloittaneista on vaihdellut palveluittain 45 - 66 %:n välillä. Samasta paikkakiintiöstä menevät myös yli 500 päivää työmarkkinatukea saaneiden jaksot, joiden työmarkkinatuesta maksetaan ns. kuntaosuutta. Palvelujen suuntaaminen ryhmältä toiselle vähentää aloituspaikkoja toisessa ryhmässä. Näistä palveluista ainoastaan työkokeilupaikkojen tarjonnan lisääminen olisi mielekästä, mutta tukijärjestelmän aiheuttaman kannustinloukun takia työkokeilu ei tule tavoittamaan kaikkia, joille siitä olisi hyötyä työllistymisen ja koulutukseen hakeutumisen kannalta.

Palkkatukityö

Alle 30-v. aloitusten määrä 1-8/2014: 323

Alle 30-v. aloitusten osuus kaikista 1-8/2014: 45 %

Kaupungin palkkatukityön aloitti tämän vuoden tammi-elokuussa 323 alle 30-vuotiasta. Yhteensä palkkatukityössä aloitti 714 ihmistä. 45 % aloituksista on siis ollut alle 30-vuotiaille. Palkkatukityöjaksot ovat 6-8 kuukauden pituisia, työaika on pääasiallisesti 85 % kokonaistyöajasta, kuten palkkakin. Palkkatukityötä tarjosivat eniten sosiaali- ja terveysvirasto sekä varhaiskasvatusvirasto. Vakinaiseen henkilöstömäärään nähden palkkatukityötä on ollut paljon nuorisosiainkeskuksessa ja Korkeasaarella. Palkkatukityö on painottunut avustaviin tehtäviin, mutta valikoimaa monipuolistetaan jatkuvasti yhteistyössä virastojen ja liikelaitosten kanssa. Palkkatukityön ehtona tänä vuonna on ollut, että valitulla työntekijällä on joko koulutus alalle,

kohtuullisesti työkokemusta alalta tai palkkatukityötä edeltää vähintään kolmen kuukauden työkokeilu.

Vuoden 2013 vaikuttavuusmittauksessa, jossa tutkittiin vuoden 2012 lopulla ja 2013 ensimmäisellä puoliskolla palkkatukityössä lopettaneiden tilannetta 6 kuukautta jakson jälkeen 51 % alle 30-vuotiaista oli saavuttanut palkkatukityölle asetetun tavoitteen, joka on kouluttautuminen tutkintoon tai ammattiin johtavassa koulutuksessa tai työ avoimilla työmarkkinoilla. Yli 30-vuotiailla vastaavat luvut olivat huomattavasti matalampia.

Oppisopimuskoulutus

Alle 30-v. aloitusten määrä 1-8/2014: 49

Alle 30-v. aloitusten osuus kaikista 1-8/2014: 58 %

Oppisopimuksessa aloitti tämän vuoden tammi-elokuussa 49 alle 30-vuotiasta. Yhteensä oppisopimuksessa kaupungilla aloitti samana aikana 84 helsinkiläistä, joten 58 % aloituksista oli alle 30-vuotiailla. Oppisopimuskoulutuksen aloittaneista lähes puolet aloitti koulutuksen varhaiskasvatusvirastossa. Seuraavaksi yleisimmät aloituspaikat noin viidenneksen osuudella aloittaneista olivat sosiaali- ja terveystieteiden keskus ja Palmia. Oppisopimuskoulutuksesta valmistuneista noin 90 % työllistyy koulutuksen jälkeen. Tähän vaikuttaa osaltaan se, että viraston tarjotessa oppisopimuskoulutuspaikkaa, sitoutuvat he myös palkkaamaan koulutettavan valmistumisen jälkeen.

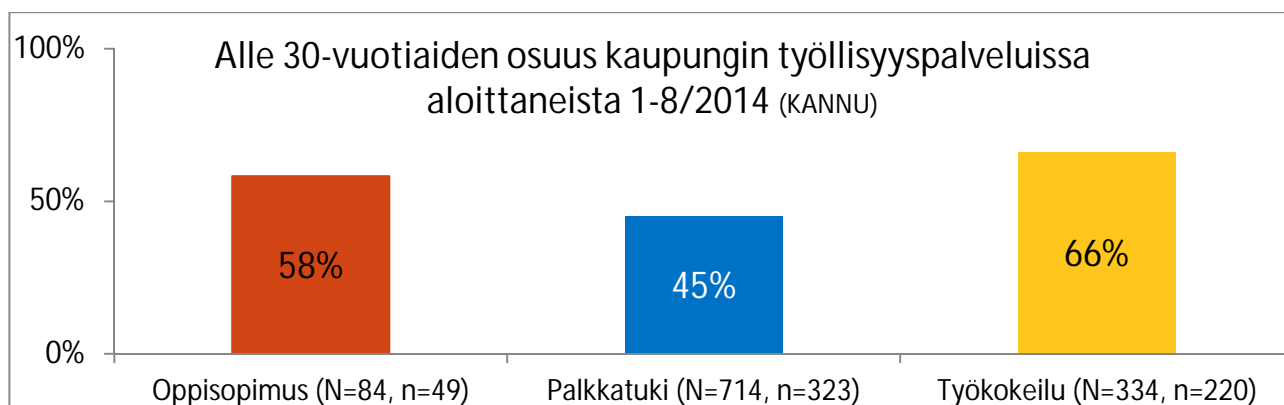
Työkokeilu

Alle 30-v. aloitusten määrä 1-8/2014: 220

Alle 30-v. aloitusten osuus kaikista 1-8/2014: 66 %

Alkaneita työkokeilujaksoja oli tämän vuoden tammi-elokuussa yhteensä 334, joista 220 aloittanutta oli alle 30-vuotiaita. Työkokeilu on suunnattu kouluttamattomille eri työaloihin tutustujille ja alan vaihtajille. Nuorille kouluttamattomille on tänä vuonna palkkatukijakson ehtona ollut vähintään kolmen kuukauden työkokeilu ennen palkkatukityötä. Tällä on pyritty nostamaan työkokeilun houkuttelevuutta ja suuntaamaan paikat enemmän niille, jotka mahdollisesti myös kouluttautuvat alalle. Yhdistelmänä työkokeilu ja palkkatukityö tarjoavat myös pidemmän työkokemuksen alalta, jolla työskentely tapahtuu.

Maahanmuutto- ja työllisyyspalveluissa ollaan parhaillaan aloittamassa uudelleen maahanmuuttajille suunnattua palvelua, jossa työkokeilu- ja palkkatukijakson yhdistelmään sisältyy myös suomenkielen koulutusta. Lisäksi työkokeilupaikkoja pyritään lisäämään yhteistyössä virastojen kanssa. Työkokeilun kynnyksenä on myös huono taloudellinen kannustin siihen osallistujalle, noin 9 euroa päivässä työttömyysetuuden lisäksi. Monesti työkokeilu ei Helsingissä korkean asumisen hinnan takia käytännössä nosta tuloja, jos ihminen saa samaan aikaan myös toimeentulotukea ja asumislisää. Tämä vähentää etenkin omatoimisesti työkokeiluun hakeutuvien määrää. Vuoden 2013 vaikuttavuusmittauksessa työkokeilujakson päättäneistä alle 30-vuotiaista 63 % oli saavuttanut jaksolle asetetun tavoitteen (palkkatukityö, työ avoimilla työmarkkinoilla, koulutus) kuusi kuukautta työkokeilun jälkeen. Hyvä tulos kertoo osaltaan siitä, että työkokeiluun hakeutuvat aktiivisesta työtä ja koulutusta hakevat ja ne, joilla on pidempi suunnitelma omaan työllistymiseen.

Helsinki-lisä yrityksille, yhdistyksille ja säätiöille

Alle 30-v.päätösten määrä 1-8/2014: 132

Alle 30-v. päätösten osuus kaikista 1-8/2014: 19 %

Helsinki-lisä päätöksiä tehtiin vuoden 2014 ensimmäisellä puoliskolla alle 30-vuotiaista 108 yrityksiin ja 24 yhdistyksiin. Yrityspäätöksistä 28 % ja yhdistyspäätöksistä 7 % oli alle 30-vuotiaille. Vuonna 2013 yhdistyksille päätöksiä tehtiin alle 30-vuotiaista 49 (osuus 9%) ja yrityksille 101 (osuus 20 %). Yrityspäätösten osuus tulee nousemaan sekä suhteellisesti että kappalemääräisesti nuorten osalta tälle vuodelle. Helsinki-lisää maksetaan työnantajalle TE-toimiston myöntämän palkkatuen lisäksi. Tukea maksetaan yrityksille ja yhdistyksille pitkäaikaistyöttömien, vajaakuntoisten ja Respan asiakkaiden työllistämiseen.

Työvoimanpalvelukeskus Duuri

Alle 30-v. aloitusten määrä 2014: 324

Alle 30-v. asiakkaiden määrä 8/2014: 1012

Työvoiman palvelukeskus Duurissa aloitti asiakkaana tämän vuoden tammi-elokuussa 324 alle 30-vuotiasta. Yhteensä Duurin asiakkuudessa oli elokuun lopussa noin 1000 alle 30-vuotiasta. Duuri palvelee asiakkaita, jotka tarvitsevat työllistymiseen moniammatillista palvelua. Duurin asiakkaaksi hakeudutaan sosiaalityön, sosiaaliohjauksen tai TE-toimiston kautta. Duurin palvelut ovat yksilöllisiä ja niiden tavoitteena on löytää työ, koulutus tai muu pitkäaikainen ratkaisu työttömyyteen. Duurin taustaorganisaatioina toimivat kaupunki, TE-toimisto ja Kela.

Vuoden 2013 vaikuttavuusmittauksessa alle 30-vuotiaat Duurin asiakkuuden päättäneet olivat saavuttaneet tavoitteet kuusi kuukautta asiakkuuden päättymisestä erinomaisesti verrattuna muihin ikäryhmiin. Alle 30-vuotiaista noin puolet oli saavuttanut tavoitteen, kun muissa ikäryhmissä tavoitteen saavutti vain reilu viidesosa asiakkuuden päättäneistä.

Duurin palveluita on kehitetty etenkin nuorten osalta, jotka aikaisemmin ovat olleet väliinputoajia sosiaalityön ja TE-palveluiden välillä. Tähän ryhmään kuuluu nuoria, joilla on esimerkiksi jokin autismin kirjon kuuluva kehityshäiriö, kehitysvamma tai persoonallisuushäiriö. Ryhmälle on ostettu ja räätälöity oma kuntouttavan työtoiminnan ryhmä Autismisäätiöltä. Lisäksi kehittämisen kohteena on ollut yhdessä DIAK:n kanssa nuorten sosiaalinen kuntoutus osana kuntouttavaa työtoimintaa. Lisäksi Stadin ammattiopiston kanssa on aloitettu yhteistyötä niin oppivelvollisuuden ylittäneiden peruskoulun loppuun saattamiseksi kuin kokeilulla, joissa nuoret pääsevät muutamaksi viikoksi tutustumaan opiskeluun tietyllä alalla. Duuri nuorten palvelut ovat tehneet yhteistyötä myös liikuntaviraston NYT-hankkeen kanssa.

Respa

Alle 30-v. aloitusten määrä 1-6/2014: 881

Alle 30-v. asiakkaiden määrä 30.6.2014: 1028

Respan uravalmennuksen aloitti tämän vuoden tammi-kesäkuussa 881 asiakasta. Respan koko toiminta-aikana toukokuusta 2013 kesäkuun 2014 loppuun mennessä Respan uravalmennukseen ohjattiin yhteensä 1993 asiakasta, joista 965 asiakkuus oli päättynyt 30.6.2014 mennessä. Asiakkaiden sukupuoli- ja äidinkielijakauma vastaa kohderyhmän työttömien työnhakijoiden jakaumaa. Respan asiakkaista 25 % on maahanmuuttajataustaisia. Asiakkuuksista 56 % oli

päättynyt kesäkuun 2014 lopussa. Puolet päättyneistä asiakkuuksista oli päättynyt joko työhön tai koulutukseen. Respan päättyneitä asiakkuuksia mitataan kaupungin työllisyysenhoidon vaikuttavuusmittarilla ja ensimmäiset tulokset valmistuvat vuoden 2015 alussa.

Respaan asiakkaaksi ohjaututaan TE-toimiston kautta, joka ohjaa ne alle 30-vuotiaat Respan uravalmennukseen, joiden työttömyys on jatkunut yli 3 kuukautta. Respan uravalmennus perustuu vapaaehtoisuuteen. Uravalmennuksen tavoitteena on rakentaa nuorelle yksilöllinen räätälöity palvelupolku, jonka päätepisteenä on työ tai koulutus ja auttaa nuorta suunnitelman toteuttamisessa. Respan uravalmennuksen avulla myös kaupungin palkkatukityöpaikkoja pystytään kohdentamaan paremmin niistä eniten hyötyville nuorille.

Respan käytössä on kaikki kaupungin työllisyysenhoidonpalvelut palkkatukityöstä lyhytkursseihin ja se tekee tiivistä yhteistyötä alueen yritysten kanssa. Hankkeessa työskentelee, yhteistyössä pitkäaikaistyöttömien Kuntakokeilun kanssa, kaksi yrityskoordinaattoria, joiden tehtävänä on etsiä työ- ja tukityöpaikkoja yksityiseltä sektorilta. Yritysyhteistyökumppaneita Respalla on tällä hetkellä yli 100.

Respa tekee yhteistyötä liikuntaviraston NYT-hankkeen ja Terve-Arki terveystarkastusten kanssa. Yhteistyötä on tiivistetty myös avoimen ammattiopiston kanssa työkokeilujen opinnollistamiseksi ja räätälöityjen oppimispolkujen löytymiseksi. Respan kautta on saatavissa muun muassa talous- ja velkaneuvontaa. Viime aikoina Respassa on kehitetty asiakkaiden pienryhmätoimintaa. Lisäksi Respassa toimii asiakasraateja, joiden kautta nuoret osallistetaan palveluiden kehittämiseen.

Respan asiakkaista yhdeksän kymmenestä on saanut uravalmennuksen lisäksi myös muita työllistymistä tukevia palveluita. Eniten ohjauksia on ollut terveystarkastuksiin, työkokeiluun, palkkatukityöhön kaupungille ja yrityksiin sekä työhön avoimille työmarkkinoille sekä ammatilliseen ja lukiokoulutukseen. Vaikeasta suhdannetilanteesta huolimatta yksityinen sektori on vetänyt paremmin kuin kaupungin tukityö. Kesäkuun 2014 loppuun mennessä Respan asiakkaat olivat aloittaneet 476 työjaksoa avoimilla työmarkkinoilla yksityisellä sektorilla. Kaupungin palkkatukityössä oli samana aikana aloittanut 262 Respan asiakasta. Luvut kuvastavat hyvin sitä, ettei nuorisotyöttömyyttä voi ratkaista pelkästään kaupungin omilla toimilla.

Tulevaisuustiski

Alle 18-v. aloitusten määrä 1-8/2014: 269 / 382

Tulevaisuustiskin alle 18-vuotiaille tarkoitettussa palveluohjauksessa oli käynyt 30.8. mennessä 269 asiakasta. Tulevaisuustiski sai kesällä opetusvirastolta nuorisolainmukaisena tiedonsiirtona 382 peruskoulun päättäneen nuoren yhteystiedot, jotka eivät kesän yhteyshaussa päässeet opiskelemaan toiselle asteelle. Syyskuussa tehtyjen asiakasseurantasoittojen mukaan 269 nuoresta vain 16 (6 %) asiakkuus jatkui syksyllä. 32 (12 %) nuorta ei tavoitettu. Muut 221 (82 %) nuorta olivat joko koulutuksessa, työssä tai muussa palvelussa.

Ohjaamo –hanke

Helsingin kaupungin elinkeino-osaston maahanmuutto- ja työllisyyspalvelut on valmistelemassa yhteistyössä opetusviraston, nuorisoasiainkeskuksen ja sosiaali- ja terveystieteiden viraston kanssa Ohjaamo –hanketta. Hankehakemus ESR-rahoituksen saamiseksi on tarkoitus tehdä syksyllä 2014. Toiminta on suunniteltu käynnistettäväksi kevään 2015 aikana. Ohjaamo on matalan kynnyksen palvelu, jossa jokainen nuori saa oman palveluohjaajan. Osana Ohjaamo –hanketta kaupunki on mukana valtiovarainministeriön nuorisotakuun kuntakokeilua, jossa on tarkoitus sujuvoittaa valtion ja kuntien välistä yhteistyötä nuorisotakuun toteuttamisessa.

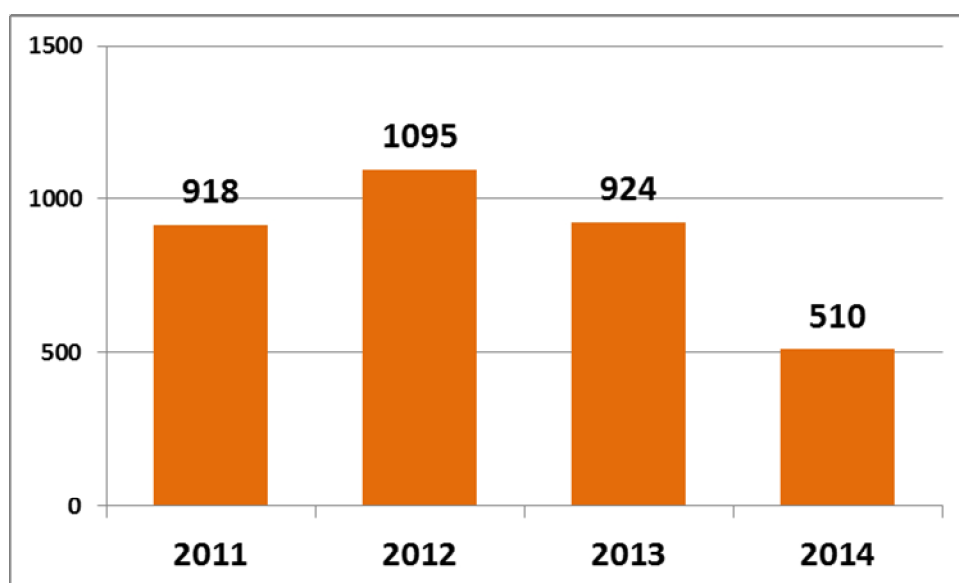
KOULUTUSTAKUU

Peruskoulun päättävät jatko-opintoihin

Koulutustakuu takaa perusopetuksen päättävälle jatkopaikan. Helsingissä vaihtoehtoja on paljon. Nuori voi jatkaa lukiossa, ammatillisessa koulutuksessa useilla eri aloilla, perusopetuksen lisäopetuksessa (10.lk), ammattistartilla, kotitalousopetuksessa, maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavassa koulutuksessa (mava), maahanmuuttajille ja vieraskielisille suunnatussa lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa (luva), avoimen ammattiopiston koulutuksissa (mm. treenijaksot, työntekijänä alalla -kurssit), oppisopimuksessa tai työpajoilla.

Helsingin kaupunki on toteuttanut koulutustakuuta lisäämällä ammatillisen koulutuksen koulutuspaikkoja. Stadin ammattiopiston opiskelijamäärä on noussut viime lukuvuodesta yli 460 opiskelijalla. Opiskelijoista ulkokuntalaisia on 27,2 % (v. 2013 26,5 %) ja vieraskielisiä 16,8 % (v. 2013 15,1 %). Koulutuspaikkojen lisäys sekä valtakunnallinen ammatillisen koulutuksen opiskelijaksi ottamisen perusteiden muutos peruskoulun päättäviä suosivaksi on taannut, että jokaiselle helsinkiläiselle peruskoulun päättävälle nuorelle on ollut tarjolla jatkopaikka syksyllä 2014.

Perusopetuksen päättäneet yhteishaussa ilman paikkaa jääneet helsinkiläiset, vuosina 2011 -2014

Kevään 2014 yhteishaussa haki yhteensä 4980 perus- ja lisäopetuksen päättävää helsinkiläistä nuorta, joista 9. luokkalaisia oli 4688 ja kymppiluokkalaisia 292. Näistä nuorista lukiosta sai paikan 3009 ja ammatillisesta koulutuksesta 1461 nuorta. 510 helsinkiläistä perusopetuksen päättäneitä nuorta jäi yhteishaussa ilman toisen asteen koulutuspaikkaa. Määrällisesti luku on lähes puolittunut verrattuna aikaisempiin vuosiin. Esimerkiksi Stadin ammattiopistoon on ollut vuonna 2014 merkittävästi helpompi saada opiskelupaikka kuin vuosina 2013 ja 2012.

Stadin ammattiopisto
ensisijaisesti hakeneet / aloituspaikat

2012	2013	2014
1,81	1,60	1,07

Helsingissä kaupunginkansilian Tulevaisuustiski vastaa etsivän nuorisotyön toimijana yhteishaussa ilman paikkaa jääneiden perusopetuksen päättäneiden nuorten jatko-ohjauksesta. Opetusvirasto toimitti Enter -etsivän nuorisotyön sähköisellä järjestelmällään 382 etsivän nuorisotyön tuen tarpeessa olevan nuoren tiedot Tulevaisuustiskille kesän aikana.

Kesällä 2014 ilman paikkaa jääneestä 510 nuoresta yhteishaun jälkeisessä lisähaussa sekä valmentavien koulutusten haussa nuoret hakivat seuraavasti:
lisähaussa haki 62, valmistavien koulutuksien haussa 243 ja valmistavien koulutuksien lisähaussa 3 nuorta eli yhteensä 308 nuorta. Lisäksi nuori on voinut hakeutua kesän ja syksyn aikana avoimeen ammattiopistoon, oppisopimuskoulutukseen tai työpajoille, eikä ole edellä olevissa luvuissa mukana.

Kysyntä ja tarjonta eli nuorten toiveet ja koulutusalat eivät kuitenkaan käytännössä aina kohtaa. Helsingissä, kuten muuallakin Suomessa, on jäänyt ammatillisen koulutuksen paikkoja täyttämättä kesällä ja syksyllä 2014. Tämä asettaa ohjaukselle haasteita. Oikea-aikaisella sekä nuoren tarpeet kokonaisvaltaisesti huomioivalla ohjauksella on mahdollista vaikuttaa tähän kohtaanto-ongelmaan.

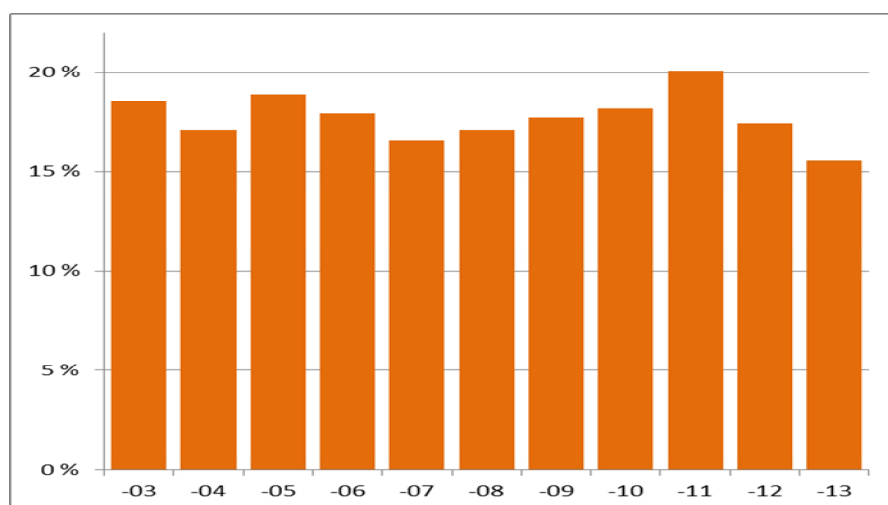
Ammatillisessa koulutuksessa osaaminen etusijalle

Ammatillisen koulutuksen tutkintojärjestelmää tullaan uudistamaan vahvistamalla tutkinnon osiin perustuvaa rakennetta, joka tukee yksilöllisten opintopolkujen rakentamista ja edistää aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista osaksi tutkintoa. Tutkintojärjestelmäuudistuksen tavoitteena on ehkäistä opintojen keskeyttämistä sekä parantaa opintojen läpäisyä ja työelämävastaavuutta.

Valmistavien koulutusten yhdistäminen, avoin ammattiopisto, nuorten tuettu oppisopimus sekä työpajat tarjoavat erilaisia vaihtoehtoja nuorille koulutukseen kiinnittymiseen ja osaamisen kartuttamiseen kohti tutkintoa.

Opetusvirastossa on viime vuosina kehitetty erilaisia toimia opintojen keskeyttämisen ehkäisemiseksi sekä ammatillisen koulutuksen läpäisyn edistämiseksi. Toimenpiteinä on ollut pedagogiikan kehittäminen, opiskelijoiden osallisuuden lisääminen opiskelijatoiminnan koordinoinnilla sekä urasuunnitteluohjauksen vahvistaminen. Toimenpiteillä on saatu hyviä tuloksia aikaan. Keskeyttäminen on kahden viime vuoden aikana vähentynyt Stadin ammattiopistossa yli 4,5 % (2011 20,1 %, 2012 17,4 % ja 2013 15,5 %).

Helsingin kaupungin järjestämästä ammatillisesta koulutuksesta eronneet, prosenttiosuudet vuosina 2003–2013

Valmistavat koulutukset nippuun yhdeksi valmaksi

Ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaavien ja valmistavien koulutusten kenttä on tällä hetkellä kirjava. Ammattistartti, mava, kotitalousopetus sekä vammaisten opiskelijoiden valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus I -koulutukset tullaan syksyllä 2015 yhdistämään yhdeksi ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavaksi koulutukseksi (valma). Koulutus tulee olemaan muodoltaan moduulimaista ja tarjoaa opiskelijoille enemmän ja yksilöllisempiä vaihtoehtoja osaamisen kartuttamiseen. Sujuva siirtyminen tutkintoon johtavaan koulutukseen tulee olemaan edelleen keskeinen valma-koulutuksen tavoite.

Avoim ammattiopisto - väylä kokeilla ja kouluttautua

Stadin ammattiopiston avoin ammattiopisto mahdollistaa alle 30 -vuotiaille helsinkiläisille matalan väylän opintojen aloittamiseen sekä tutustumiseen eri aloille. Etsivä nuorisotyö/ uraohjaus kytkeytyy avoimen ammattiopiston toimintaan poluttamalla keskeyttämisvaarassa olevia opiskelijoita sekä koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevia nuoria opintojen pariin.

Ammatillisten opintojen ja tutustumisten lisäksi avoimessa ammattiopistossa on mahdollisuus suorittaa perusopetuksen opintoja sekä ammatilliseen koulutukseen valmiuksia antavaa koulutusta, joka on suunnattu myöhään maahantulleille nuorille. Avoin ammattiopisto toimii tiiviissä yhteydessä valmistavien koulutusten ja työpajatoiminnan kanssa.

Avoimen ammattiopiston yksilöohjaus takaa nuorelle tukea, tietoa, kannustusta sekä vahvistusta valinnoille. Nuori rakentaa koulutussuunnitelmaansa, jota tarkennetaan ja toteutetaan yhdessä urasuunnitteluohjaajan, opinto-ohjaajan tai opettajan kanssa. Tavoitteena on kiinnittyminen tutkintoon johtavaan koulutukseen.

Lukuvuonna 2013 - 2014 avoimen ammattiopiston toiminnassa oli mukana 520 nuorta, joista 190 suoritti opintoja. Syksyllä 2014 elo-syyskuussa on avoimen ammattiopiston koulutuksissa aloittanut 160 nuorta. Avoimeen ammattiopistoon on ilmoitettu 270 etsivän nuorisotyön piiriin kuuluvaa nuorta viime huhtikuusta alkaen.

Nuorille tukea oppisopimuskoulutukseen

Oppisopimus on vetovoimainen koulutusmuoto, joka kiinnostaa nuoria. Nuorten tuettu oppisopimus tarjoaa tukea niin nuorelle oppisopimusopiskelijalle kuin työnantajalle. Stadin aikuisopistossa on kehitetty työelämätreenijaksoa, joka mahdollistaa nuoren ja työnantajan tutustumisen ja verkostoitumisen ennen varsinaisen oppisopimuksen solmimista.

Nuorten tuetussa oppisopimuksessa keskeistä on

- oppisopimustoimiston kiinteä yhteydenpito työpaikoille
- moniammatillinen tiimityö oppisopimusopinto-ohjaajan, nuorten asiantuntijoiden, koulutustarkastajan sekä yhteistyökumppaneiden kesken
- vertaistapaamiset opiskelijoille ja työpaikkakouluttajille
- vanhempainillat oppisopimusnuorten vanhemmille
- suomen kielen tuki opiskelijoille tarvittaessa
- työterveyshuollon palveluiden saatavuus heti opintojen alusta alkaen.

Oppisopimuksesta kiinnostuneille nuorille on tarjolla uusi kahden viikon mittainen työelämätreeni-ennakkopaketti. Työelämätreenit toteutetaan yhteistyössä rekrytoivan yrityksen kanssa. Työelämätreeni sisältää perehdytystä oppisopimukseen ja opiskeltavaan tutkintoon, tutustumiskäynnin rekrytoivaan yritykseen, tietoa työelämän pelisäännöistä sekä valmennusta työhaastatteluun. Jakson lopuksi yhteistyöyritys haastattelee nuoret ja valitsee oppisopimusopiskelijat. Työelämätreenijaksoa on kehitetty osaksi ammatilliseen perustutkintoon valmentavaa koulutusta (valma). Työelämätreenit järjestetään avoimessa ammattiopistossa.

NAO eli nuorten aikuisten osaamisohjelma

Nuorten aikuisten osaamisohjelma (NAO) kannustaa pelkän peruskoulun varaan jääneitä 20–29-vuotiaita nuoria opiskelemaan lisää. Stadin aikuisopistossa on toteutettu NAO -koulutuksia ns. ammattitreenijaksoina ja alakohtaisina koulutuksina. Ammattitreenijaksot ovat alakohtaisia opintoja edeltäviä n. 4-5 viikon pituisia jaksoja, joiden aikana käynnistetään opinnot, totutellaan opiskelurytmiin, kiinnitetään huomiota elämänhallintaan, opiskellaan työllistymistä edistäviä lupakortteja sekä hankitaan työelämätaitoja.

Ammattitreenijakson jälkeen siirrytään alakohtaisiin opintoihin, joita syksyllä 2014 ovat:

- turvallisuusalan opinnot (vartijan ammattitutkinto)
- avustavat tehtävät päivähoidossa (osia koulunkäynnin ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjauksen ammattitutkinnosta)
- hoiva-avustaja koulutus (osia mm. sosiaali- ja terveysalan perustutkinnosta)
- kauneudenhoitoalan koulutus (osia kauneudenhoitoalan perustutkinnosta)
- valokuvailmaisun ja -tekniikan koulutus (osia audiovisuaalisen viestinnän perustutkinnosta)
- teatterialan ammattitutkinto (teatterimaskeeraus)

Stadin aikuisopistossa NAO-koulutuksessa aloittaneita on ollut yhteensä 120 opiskelijaa vuonna 2014. NAO-koulutukset ovat mahdollistaneet väylän ammatillisiin opintoihin monille nuorille aikuisille, jotka aiemmin ovat hakeneet koulutukseen niihin pääsemättä.